

Moc vás zdravím!

**Mons. Jan Paseka,
generální vikář**

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze
2/2019 / ročník XXIX / 29 Kč

10 **Téma: Papežská misijní díla**

16 **Dopis papeže Františka**

18 **Víra se předává rodinným dialektem**

20 **Tradice: masopust ve Vortové**

Bůh mě zastřešil

Na jeho charakteristické a srdečné „Moc Tě zdravím!“ se jen tak nezapomíná. V prosinci jej královéhradecký biskup Jan Vokál jmenoval generálním vikářem. Na to, s čím do nové etapy svého života **Mons. Jan Paseka** vstupuje, jsme se ho zeptali krátce po nástupu do funkce.

Veďte to, jak se říká od píky.

Pocházím Hrochova Týnce z věřící rodiny. Tahounem duchovního života v naší rodině byla a je maminka. Tatínek byl pokřtěn jako malý, ale víru začal praktikovat, až když se oženil. Mám o pět let starší sestru. Na dětství vzpomínám rád. Jsem velmi vděčný, že maminka nechodila do práce a byla s mojí sestrou a se mnou doma. Tatínkovi moc děkuji, že mamince umožnil a podporoval ji, aby s námi takto byla. Ve svém dětském věku jsem také zastával službu kostelníka. Jako malý kluk jsem chtěl být panem farářem, strojvedoucím, pohřebákem a popelářem. Nejvíce mě ale táhlo to farářování. Udělal jsem si proto v naší velké stodole papírový kostel. Měl jsem tenkrát dobrý kněžský vzor v P. Rudolfo Zahálkovi, který mně fandil a který mně dal hodně do života. Do toho mého kostela mně daroval tehdy staré ornáty. A několikrát ten můj papírový chrám navštívil. Ale tento čas byl jen takové hraní si.

Ale období hraní muselo jednou skončit.

Velkým životním mezníkem pro mě byl rok 1993. Bylo mi 13 let. V rámci Desetiletí duchovní obnovy byl tehdy rok sv. Jana Nepomuckého a naše farnost Jela na pouť do Nepomuku. Cestou zpět domů jsme se zastavili v bazilice na Svaté Hoře u Příbrami, kde jsme neplánovaně zůstali na bohoslužbu, kterou sloužil tehdejší českobudějovický biskup Antonín Liška. A já jsem byl ještě s kamarádem vyzván, abychom ministrovali.

Díky tomu jsme pak byli duchovním správcem pozvání, abychom na Svatou Horu Jezdili pomáhat sestrám starat se o zdejší poutní místo. A my jsme tu nabídku s radostí přijali. Mně osobně tato zkušenost otevřela poznání o životě v klášteře, protože místní redemptoristé nás brali všude.

„...probleskla mi v mysli slova z první kapitoly proroka Jeremiáše: *„Neříkej: Jsem ještě příliš mladý, neboť kamkoliv tě pošlu, půjdeš.“*“

A co škola?

Přiznám se, že mě nikdy nebavilo se učit. Proto jsem ani nechtěl jít na gymnázium. A tak na radu kamaráda jsem nastoupil na zemědělskou školu v Chrudimi, obor Agropodnikání. Byl jsem tam spokojený a čtyři roky utekly jako voda. Když se blížila maturita, ozval se mi představený redemptorista P. Zemánek, že mají pro mě připravenou přihlášku ke vstupu do řádu. Jenže já v té době vůbec nevěděl, jestli život v klášteře je pro mě to pravé.

Jak jste situaci vyřešil?

Rozhodnul jsem se pokračovat v nástavbovém dvouletém studiu na zemědělské škole s tím, že se během té doby

rozhodnu, jakým směrem se v životě vydám. Zda to bude řeholní život, diecézní kněžství nebo manželství. Po několika měsících mně ale bylo jasné, že se vydám cestou diecézního kněžství. Byl jsem hodně v kontaktu s P. Václavem Johnem, který působil v naší farnosti. Věděl jsem, že to už není jen můj vysněný cíl, ale že mě k tomu skutečně volá Bůh. Nastoupil jsem tedy v září 2000 do Teologického konviktu v Litoměřicích a po něm jsem prožil pět let studií a formace v pražském kněžském semináři.

Jakým způsobem jste zachytil Boží úmysl s Vaším kněžským povoláním?

Těžká otázka. Těch momentů a indicií bylo více. Šlo víceméně o mozaiku. Upřímně, slovy se to snad ani nedá popsat, ale byly to nepopsatelné a krásné okamžiky. Samozřejmě, že si na ty chvíle, kdy mně bylo vše najednou jasné, pamatuji.

Bylo vše tedy opravdu tak průzračně jasné?

Do formace a na studia jsem vstupoval rozhodnut, že knězem opravdu chci být. Nešel jsem do toho s tím, že je nyní přede mnou několik let, kdy se mohu ještě rozmyslet, jakým směrem se vydám. Tím nechci říct, že je špatné, když během formace seminarista odejde, protože i k rozlišování povolání je formační čas v semináři určen. Osobně mně velmi pomohli seminární spirituálové – dnes již pomocný biskup pražský Zdeněk Wassebauer a P. Vojtěch Brož. Jako potvrzení svého

povolání Jsem bral i to, že Jsem nakonec udělal zkoušku z latiny a řečtiny, protože nejsem nadaný na cizí jazyky a měl Jsem s tím problémy. Takže Jsem si řekl, že pokud mně bude chtít mít Pán Bůh svým knězem, zkoušky z latiny a řečtiny prostě složím.

77 Rád bych byl tím, kdo bude kněze povzbuzovat, kdo jim bude ukazovat radost z Boha a radost ze služby, kterou jsme při kněžském svěcení přijali.

77 Podařilo se, a přišlo jáhenské svěcení.

Moc Jsem se na ten okamžik těšil. Na jáhna Jsem byl vysvěcený 24. 6. 2006. Mocně na mě tehdy zapůsobil obřad předávání evangelia, kde světitel říká: „*Přijmi Kristovo evangelium, neboť jsi jeho hlasatelem. Věř evangelium, uč evangelium, žij evangelium.*“ To je opravdu velká výzva!

77 Jáhensství jste si ale moc dlouho neužil.

Ano, protože na kněze Jsem byl vysvěcen záhy poté 16. 9. 2006. A byl Jsem zvědavý, jestli mně Pán Bůh v období před svěcením vnukne nějakou myšlenku. A opravdu se tak stalo. Šlo o mariánskou záležitost, kdy Maria spěchá do hor za Alžbětou pomoci jí v jejím pozhnaném stavu. A po kněžském svěcení mi tato situace v srdci rezonovala. Na první obrázek Jsem zvolil větu Panny Marie v Káni Galilejské: „*Udělejte všechno, co vám řekne.*“ Na první oznámení pak text z Denní modlitby církve – z breviáře: „*Pro Krista se svobodně rozhodují, po Kristu horoucně toužím, s Kristem chci zůstat na věky.*“ A stalo se to tak i mottem mé kněžské služby. Světil mě tehdejší královéhradecký biskup Dominik Duka. Samotný okamžik svěcení byl

pro mě momentem uvědomění si, že sám Bůh mě posvěcuje a že ruce světitelovy jsou pro mě znamením jakéhosi zastřešení mé osoby samotným Bohem a Jeho působení v nás. Další záležitostí, kterou Jsem si při svěcení silně uvědomoval, byla věta, kterou biskup pronáší po slibu poslušnosti: „*Ať Bůh dovrší dobré dílo, které v tobě započal.*“

77 První dekret zněl?

Poděbrady. Krásné období, kdy Jsem byl na faře s P. Zdeňkem Novákem. Moc rád vzpomínám na svůj první příjezd do Poděbrad. On na mě čekal u vlaku, což bylo velmi milé. Nejprve jsme šli do kostela pomodlit se za naši budoucí společnou službu. Vlastně nemohu, na rozdíl od většiny kněží, mluvit o „zlatých kaplanských letech“, protože Jsem v Poděbradech byl pouhých deset měsíců, po nichž Jsem se stěhoval na své první samostatné místo do Chrastu u Chrudimi.

77 Asi zásadní rozdíl v zodpovědnosti...

Jako kaplan Jsem měl na starosti ryze duchovní záležitosti s mládeží, nemocnými a dalšími potřebnými. A samozřejmě mě bohoslužby a svátosti. Po nástupu do Chrastu Jsem byl od začátku zapojený do materiální správy farnosti. Připravovala se velká rekonstrukce kostela sv. Martina, který byl postavený podle plánů architekta J. B. Santiniho a u něhož jsou pohřbeni královéhradečtí biskupové. Kostel byl v desolátním stavu. Vlastně z něho zbyly jen obvodové zdi, jinak se dělalo vše znovu. Trochu Jsem si s tím lámal hlavu, jak vše pojmout.

A tenkrát přijel na „dušičky“ tehdejší hradecký biskup Dominik Duka, díky kterému Jsem pochopil, že s většinou lidí, kteří se kolem opravy kostela pohybovali, bych se asi nikdy nepotkal, takže i z pastoračního hlediska byla daná situace dobrou příležitostí s nimi hovořit i na jiné téma než byla jen rekonstrukce kostela. A tuhle zkušenost si nesu do života. Na působení v Chrastu a ve Vrbatově Kostelci vzpomínám velmi rád. Nebyla to zdaleka jenom starost o hmotné statky, ale především o lidské duše. Poznal Jsem

tam mnoho dobrých lidí a také pastorační činnost zde byla velmi hezká. Opravdu na ten čas vzpomínám velmi rád.

77 Začal jste se věnovat mládeži a před několika lety jste se stal vedoucím animátorských kurzů na DCŽM Vesmír.

Doprovázení animátorských kurzů Jsem se věnoval až do minulého roku. Nikdy mě nebavilo učit se. A tak беру jako Boží smysl pro humor záležitost, když mě pan biskup Jan Vokál ustanovil ve Skutči spirituálem církevního gymnázia, kde Jsem i učil. Vtipné je, že Jsem jako bohoslovec moc nestál o práci s mládeží. Vzpomínám si, jak Jsem po druhém ročníku jel se spoluhratrem na praxi na Vesmír. Nechtělo se nám tam, a tak jsme samotný příchod do centra všemožně oddalovali. A když už jsme tam konečně s krosnami na zádech přišli, zajímalo mě ze všeho nejvíce, kdy nám jede autobus za 14 dnů zpět. Ukázalo se však, že praxe na Vesmíru nebyla vůbec nudná a dokonce jsme si pobyt na Vesmíru sami o nějaký ten den prodloužili. Ale služba doprovázení animátorských kurzů mě bavila.

77 Jak se změnil Váš pohled na kněžskou službu po letech praxe od pohledu seminaristy?

77 Bohoslovec má představu asi jen o duchovní činnosti mezi lidmi. V praxi je pak často potřeba vzít do ruky i něco jiného než jen duchovní nástroje, třeba lopatu a stavební kolečko.

Bohoslovec má představu asi jen o duchovní činnosti mezi lidmi. V praxi je pak často potřeba vzít do ruky i něco jiného než jen duchovní nástroje, třeba lopatu a stavební kolečko. Ale i s lopatou v ruce je kněz stále knězem a záleží na něm, jak dokáže vše proměnit.

(Administrativní činnost je součástí práce generálního vikáře

?? Od ledna jste však generálním vikářem. Co bude stěžejní záležitostí?

Především být v jednotě s diecézním biskupem, protože generální vikář je jeho nejbližší pomocník. Komunikace mezi námi dvěma bude velmi podstatná. Co se týká diecéze, tak nás čeká jistě revize a nová koncepce.

?? Jaké byly Vaše první pocity po oznámení Vašeho jmenování?

Do této nové funkce jdu s důvěrou v Boha. Byl jsem moc rád, že jmenování bylo oznámeno v den památky Panny Marie Guadalupské, protože Pannu Marii mám velmi rád. Dostal jsem mnoho krásných přání a příslibů, že na mě lidé budou pamatovat v modlitbě. To mě moc potěšilo. Rovněž spoléhám na přímluvu svého křestního patrona sv. Jana Nepomuckého, který je patronem generálních

vikářů. Jmenování generálním vikářem vnímám jako službu.

?? Semináře se vyprazdňují. Myslím, že řešením není stěžovat si donekonečna, jak je málo kněží ... ale otázkou: co nám tím Bůh chce říci?

?? Jak přijala menování Vaše nejbližší rodina?

Řekl bych, že s dojetím. Mamince ukápla nějaká ta slzička a dala mi křížek na čelo, tak jak to dělávala každý den, když jsem šel do školy a při důležitých událostech. Tatínek měl radost a sestra mě objala.

?? Na co se chcete zaměřit v prvních měsících?

Na kněze. Musíme se společně zamyslet nad tím, jak fungují nebo nefungují farnosti, jak vykonáváme duchovní správu nyní a jak ji konat v budoucnu. V den jmenování, jsem všem kněžím v diecézi napsal dopis, mimo jiné i o potřebě zamyslet se nad tím, jak vhodně a účinně hlásat Kristovo evangelium v dnešní době. Na pozici generálního vikáře chci být na prvním místě oporou diecéznímu biskupovi.

?? Co myslíte, že bude nyní stěžejní záležitostí v diecézi?

Nejprve bych rád poděkoval Mons. Josefu Kajnekovi, pomocnému biskupovi, a Mons. Josefu Sochovi, za jejich mnohaletou práci a nasazení pro celou naši diecézi. Jejich znalost diecéze je

obdivuhodná a pro mě velmi inspirující. Nyní postupně musíme připravit novou koncepci naší diecéze. V budoucnu nebudeme moci obsadit všechny farnosti knězem, tak jak to je nyní. Bude to velký úkol, abych s lidmi o těchto věcech mluvil a vysvětloval jim některé kroky, které budu muset udělat. To bude asi nejtvrďší oříšek k rozlousknutí.

?? Dovedete si představit, co vše bude pozice generálního vikáře obnášet?

Nedovedu. Něco jiného je, když si přečtu v Kodexu kanonického práva, co všechno spadá do kompetencí generálního vikáře a trochu něco jiného bude realita. Na prvním místě je generální vikář nejbližším spolupracovníkem diecézního biskupa, má tutéž výkonnou moc, pokud si ji diecézní biskup nevyhradí pro sebe,

nebo ji nesvěří některému z biskupských vikářů. Nicméně si dovedu představit, že to bude činnost velmi pestrá, na kterou se těším.

?? Co bude Vaší osobní prioritou?

Mojí prioritou bude, abych tuto službu vykonával v naprostém souladu s vůlí a úmysly diecézního biskupa Jana. To bych několikrát podtrhnul a naprosto zdůraznil. S biskupem Janem úzce spolupracuji více jak dva roky a myslím si, že nám komunikace vyhovuje. Předložil jsem mu některé kroky, které vidím jako velmi důležité v začátku mé služby. Jsou to především kněží. Rád bych co nejdříve navštívil všechny okrskové vikáře a mluvil s nimi o situaci ve vikariátech. O tom jak fungují nebo nefungují jednotlivé farnosti, co se daří nebo nedaří. Vyhodnotit

situaci jednotlivých farností bude velmi důležitý úkol. Oslovím prostřednictvím několika otázek všechny kněze v diecézi ohledně celkové koncepce. Rád bych byl tím, kdo bude kněze povzbuzovat, kdo jim bude ukazovat radost z Boha a radost ze služby, kterou jsme při kněžském svěcení přijali. Ve své službě chci také uplatňovat apoštolskou exhortaci papeže Františka *Evangelii gaudium*, ve které je mnoho, mnoho důležitých podnětů pro současnou pastorační. Velmi zajímavé podněty rovněž nacházíme v knize J. Mallona *Proměna farností*. Mezi priority zároveň zařazují péči o diecézní kurii, protože jsem byl jmenován i moderátorem diecézní kurie.

?? Jak se bude řešit nedostatek kněžských povolání?

To je velmi zásadní a důležitá otázka. Odpověď je velmi jednoduchá: modlitbou. Ale pravděpodobně ode mě chcete slyšet něco víc. V celé Evropě řešíme v současné době nedostatek kněžských povolání. Semináře se vyprazdňují. Myslím, že řešením není stěžovat si donekonečna, jak je málo kněží. Rád bych tuto otázku řešil otázkou: co nám tím Bůh chce říci? Jak jsem odpovídal výše, právě toto bude nejtvrďší oříšek k rozlousknutí. Některé farnosti nepůjde v budoucnu obsadit knězem, tak jak to je doposud. Zároveň v tom však nevidím nějakou tragédii, protože z dějin církve víme, že nám nezanikaly jen farnosti, ale celé diecéze.

?? Schází se třeba všichni čeští a moravští generální vikáři, aby se sdíleli?

Když jsem byl ve funkci biskupského vikáře pro pastorační, tak jsme se s ostatními kolegy mnohokrát setkávali. Vždycky nás sezval generální sekretář České biskupské konference. Víme, že generální vikáři se také takto setkávají.

?? Dovedete si představit, že v této funkci zestárnete?

To nevím a asi nedovedu. Víme ale, že funkce generálního vikáře není navěky. Pan biskup Jan mě může kdykoliv

(Biskup Jan Vokál právě představil nového generálního vikáře